

Monipuolista tietoa Maatalouden ympäristötiedon vaihtopäiviltä Turusta

2.12.2024

Maatalouden ympäristötiedon vaihtopäivät järjestettiin marraskuussa Turussa. Tilaisuus kokosi yhteen maatalouden ympäristö- ja ilmastoasioiden parissa toimivaa asiantuntemusta niin hallinnon, tutkimuksen, neuvonnan kuin järjestöjen edustajien osalta. Viljelijäedustusta tilaisuudessa oli myös mukana, mutta erityisesti työpajaosuuksissa heidän asiantuntemustaan olisi mielellään kuullut enemmänkin. Maatalouden ympäristötiedonvaihtopäivät tarjosivat hyvän mahdollisuuden verkostoitumiseen ja tiedonvaihtoon.

Kuva 1. Maatalouden ilmastotiedon vaihtopäivillä kuultiin monipuolisia puheenvuoroja (kuva: Kaisa Mäkelä).

Tilaisuus alkoi alustavilla puheenvuoroilla liittyen maatalouden ilmasto- ja ympäristötyön rahoitukseen, ilmastonmuutoksen hillintä- ja sopeutumistoimenpiteisiin sekä esimerkiksi ennallistamisasetukseen. Alustukset herättelivät kuulijoiden ajatuksia ja johdattelivat osallistujat kohti työpajatyöskentelyä. Tilaisuudessa järjestettiin monipuolisesti maatalouden teemoja käsitteleviä työpajoja, joista jokainen sai valita mielenkiintoisimmat. Työpajoissa päästiin käsittelemään mm. luonnon monimuotoisuutta, turvepeltojen käyttöä, ilmastonmuutokseen sopeutumista ja hallintaa sekä ravinteiden kierrätystä ja yleisesti kestävää ja kannattavaa ruokajärjestelmää.

Maa- ja metsätalousministeriön eritysasiantuntija Elina Ovaskaisen vetämässä Kestävän ja kannattavan ruokajärjestelmän työpajassa käsiteltiin hallitusohjelmakokonasuutta, ja sen taustana käytettiin Food-tutkimusohjelman ja ”Ratkaisuja Suomen ruokastrategiaan”-julkaisussa esitettyjä toimenpide-ehdotuksia, joita ohjelmanjohtaja Juha Helenius työpajan aluksi esitteli. Työpajassa pohdittiin, miten pitkän aikavälin strategiset tavoitteet ruuan tuotannon ympäristönäkökulmasta tulisi muotoilla. Työpajassa keskityttiin ilmastonmuutoksen sopeutumiseen, luontokatoon ja luonnon monimuotoisuuteen, ja läpileikkaavina teemoina olivat oikeudenmukaisuus, kannattavuus ja huoltovarmuus. Keskusteluissa pohdittiin, mitä tulisi näihin teemoihin liittyen säilyttää, mistä voisimme luopua ja mitä tulisi uudistaa? Säilytettävinä asioina esiin nousi erityisesti kotimainen ruoka. Uudistettavina asioina toivottiin maatalousalan houkuttelevuuden ja monimuotoisten viljelymenetelmien edistämistä. Myös viljelijöiden käytännön esimerkkien esiin nostaminen vastuullisuusteoista sekä yhteistyö toimijoiden kesken ja luonnon monimuotoisuuden säilyttäminen nähtiin tärkeinä.

Varsinais-Suomen ELY-keskuksen, Valonian, LUKEn ja SYKEn järjestämä työpaja keskittyi

fosforikuormituksen ratkaisuihin Saaristomeren valuma-alueella. Työpajassa pohdittiin monipuolisesti vesiensuojeluratkaisuja maatalouden fosforikuormitukseen liittyviin kysymyksiin. Ja etsittiin konkreettisia ratkaisuja tunnistettuihin ongelmakohtiin ja haasteisiin liittyen ravinteidenkierrätykseen, kuten lannan siirtoon ja käsittelyyn sekä maan rakenteen parantamiseen ja maanparannusaineiden käyttöön. Työpajassa syntyi monipuolista keskustelua muun muassa lannan alueellisiin kertymiin sekä siirtoon liittyen. Keskusteluissa nousivat esiin esimerkiksi kaltevapohjaisten lietealtaiden tarpeet, lannan kuljetukseen liittyvä tuki sekä uudet ratkaisut lannan pelletöintiin. Yhtenä tärkeänä tekijänä nähtiin myös karja- ja kasvitilojen välinen yhteistyö lannan hyödyntämisen suhteen.

Suunnistetaan ruokatulevaisuuksiin -työpajassa Anna Kirveennummi ja Riikka Saarimaa Näkymiä ja tekoja maatalouspolitiikan ja ruokajärjestelmän murroksissa – hankkeesta johdattivat osallistujat kohti suomalaisia ruokatulevaisuuksia ja maatalousyrittäjien muutosvalmiuksien yhteiskehittämistä. Työpajassa kuultiin valmistumassa olevasta tulevaisuusajatteluun liittyvästä suunnistustyökalusta ja pohdittiin työkalun soveltuvuutta eri toimijoiden kuten maatalousneuvojien, asiantuntijoiden ja yrittäjien käyttöön. Suunnistus toimi konkreettisena perustana työkalulle, jossa rastit nähtiin käännekohtina.

Työpajan keskusteluissa nousi esiin muun muassa se, kuinka oleellista on miettiä erilaisia reittejä määränpäähän. Ajatellen ruokatulevaisuutta tämä voisi tarkoittaa erilaisia skenaarioita. Ilmastonmuutoksen vaikutusten huomioimisen tärkeys niin hillintä- kuin sopeutumistoimien näkökulmasta koettiin yhdeksi oleelliseksi tekijäksi. Tulevaisuusajattelukeskustelussa läpileikkaavaksi tekijäksi nousi toimintaympäristön muutosalttius ja sitä myötä muutosvalmiuden tärkeys ajatellen suomalaisia ruokatulevaisuuksia.

Kestävää ja vastuullista Ruokaprovinssi -hanke on Euroopan unionin osarahoittama ja sen toteutusaika on 1.9.2023 – 30.8.2025. Lue lisää hankkeen verkkosivuilta: Kestävä ja vastuullinen Ruokaprovinssi – SeAMK ProjektitKaisa Mäkelä
projektipäällikkö
SeAMK

Raisa Leppänen
asiantuntija, maatalous
SeAMK

Kirjoittajat työskentelevät SeAMKin Kestävät ruokaratkaisut -tiimissä, jonka tavoitteena on kehittää ruokaketjua kohti kestävämpää tulevaisuutta.